

Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine
P.O. Hviezdoslava 73/38, 036 01 Martin
IČO: 54435366

Rada Národného parku Veľká Fatra

25.10.2023

Predkladá:

Ing. Eduard Apfel, riaditeľ

Časť A – vyhodnotenie plnenia plánu hlavných úloh 1.4.2022 – 31.12.2022	str. 2
Časť B – vyhodnotenie plnenia úloh 1.1.2023 – 30.09.2023	str.23
Časť C – plán činnosti	str.44

Časť A

VYHODNOTENIE PLNENIA PLÁNU HLAVNÝCH ÚLOH

Správy Národného parku Veľká Fatra

za obdobie 01.04.2022 – 31.12.2022

1. Základné informácie

1.1. Pôsobnosť

Správa NP Veľká Fatra je odbornou organizáciou ochrany prírody a krajiny podľa § 65b ods. 2 zákona o ochrane prírody, ktorá zabezpečuje úlohy na úseku ochrany prírody a krajiny na území národného parku a jeho ochranného pásma, ako aj v ďalšom vymedzenom území. Územná pôsobnosť správy národného parku je uvedená v prílohe štatútu v zmysle Prílohy k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 14/2022-1.11.1.

Výmera Národného parku Veľká Fatra bola 40 897,5402 ha (vlastné územie), 26 132 ha (ochranné pásmo).

1.2. Strednodobý výhľad

Cieľom činnosti Správy NP Veľká Fatra je v strednodobom výhľade:

- Zlepšenie stavu biotopov a druhov európskeho významu prostredníctvom schválenia zonácie NP VF.
- Zlepšenie komunikácie s vlastníckmi pozemkov nachádzajúcich sa v NP.
- Zlepšenie komunikácie s verejnosťou.

1.3. Rozpočet organizácie

Štruktúra príjmov podľa zdrojov:

- Príspevok od zriaďovateľa (111) - 1 109 260,60 €
- Z vlastných zdrojov (46) bol príjem 1 806,50 €
- Z podnikateľskej činnosti (42) boli príjmy v hodnote 314 831,49 €.

Štruktúra výdavkov podľa zdrojov financovania jednotlivých úloh:

- Príspevok od zriaďovateľa (zdroj 111) – 642 353,6 € *
- Vlastné zdroje a pod. činnosť (42,46) – 128 196,86 €

K 31.12.2022 zostal nevyčerpaný príspevok od zriaďovateľa na bežné výdavky v sume 359 057,24€ a na kapitálové výdavky 108 020 €.

1.4. Organizačné členenie a personálne otázky

Organizačné členenie Správy NP Veľká Fatra

Správa NP Veľká Fatra sa organizačne člení na odbory, oddelenia a ochranné obvody. Odbor sa môže členiť na oddelenia. Oddelenie a ochranné obvody sú spravidla začlenené do odboru.

Správu NP Veľká Fatra tvoria odbory a oddelenia:

Kancelária riaditeľa

Odbor ochrany prírody a krajiny

Odbor starostlivosti o ekosystémy

Odbor ekonomiky

Ochranné obvody sú územné vykonávacie jednotky v pôsobnosti Správy NP Veľká Fatra. Ochranné obvody sa môžu členiť na ochranné úseky. Jedná sa o osobitné organizačné útvary, ktoré sú začlenené do Odboru starostlivosti o ekosystémy. Územné vymedzenie ochranných obvodov a ochranných úsekov určuje riaditeľ Správy NP Veľká Fatra príkazom riaditeľa.

Správa NP Veľká Fatra má nasledovné pracoviská:

- a) riaditeľstvo Správy NP Veľká Fatra so sídlom na ul. P. O. Hviezdoslava č. 38, 036 01 Martin,
- b) vysunuté pracovisko v Ružomberku, Sládkovičova 8, Ružomberok
- c) vysunuté pracovisko v Ľubochni, Lipová aleja 266/12, 034 91 Ľubochnä.

V organizačnej štruktúre sa uplatňuje trojstupňové líniové riadenie:

- riaditeľ Správy NP Veľká Fatra, ktorý je súčasne štatutárnym orgánom na prvom stupni riadenia,
- vedúci odboru – vedúci zamestnanci na druhom stupni riadenia, ktorí zodpovedajú za plnenie úloh odboru v rozsahu svojej riadiacej pôsobnosti,
- vedúci oddelenia a vedúci ochranných obvodov (OLH) – vedúci zamestnanci na treťom stupni riadenia, ktorí riadia prácu im podriadených zamestnancov.

K 31.12.2022 bol počet schválených pozícií v organizačnej schéme 33, reálne bolo obsadených 27 pozícií. V priebehu roku došlo k výraznému nárastu počtu zamestnancov, ako aj k veľkej fluktuácii formou výpovedí.

K 31.12.2022 bol stav nasledovný:

Počet zamestnancov Správy Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine

Celkom	Počet žien	Počet mužov
27	7	20

Počet zamestnancov v organizačných útvaroch

Riaditeľ	Odbor ekonomiky	Kancelária riaditeľa	Odbor lesníctva	Odbor ochrany prírody a krajiny
1	4	1	8	13

2. Ciele a prehľad ich plnenia

2.1. Základný a aplikovaný výskum a tvorba predpisov

2.1.1. Mapovanie výskytu invázií a nepôvodných invázne správajúcich druhov

Na základe náhodného pozorovania bol zmapovaný výskyt raka červeného vo vodnom toku v Turčianskej kotline v máji 2022 bolo potrebné overiť, či ide o ojedinelý výskyt tohto invázneho nepôvodného druhu živočícha, alebo je ich výskyt na lokalite početnejší.

Bol tiež zaznamenaný výskyt psíkov medvedíkovitých (*Nyctereutes procyonoides*) na viacerých miestach v Turčianskej kotline.

2.1.2. Mapovanie ohrozených a chránených druhov a biotopov zamerané na druhy rastlín, vybraných skupín živočíchov a biotopy.

Mapovanie ohrozených a chránených druhov a biotopov bolo zamerané najmä na zisťovanie výskytu druhov rastlín a biotopov európskeho alebo národného významu, ale aj ďalších druhov zaradených do Červeného zoznamu a stavu populácií. Údaje z mapovania sú v KIMS - komplexný informačný a monitorovací systém, alebo pripravené na naplnenie do KIMS.

2.1.3. Realizácia úloh v maloplošných chránených územiach

Mapovanie možností vytvorenia lokalít pre obnovu populácie obojživelníkov jazero Blatné, kosenie rašelinísk, obnova obvodového značenia, zisťovanie prítomnosti pobytočných znakov veľkých šeliem a iných chránených druhov, hlucháňa hôrneho, kontrola stavu jeho biotopov, odber vzoriek trusu, overenie hniezdenia dravcov, kontroly hniezd, sčítanie netopierov na zimoviskách, kontrola zimovísk netopierov.

2.1.4 Programy starostlivosti (PS) o chránené vtáčie územie a ÚEV prekrývajúce s národnou Sústavou chránených území

V roku 2022 bolo prioritou dopracovanie odborného návrhu PS o Národný park Veľká Fatra, ktorý bol po konzultáciách a úpravách MŽP SR zverejnený spoločne so zámerom zonácie NP Veľká Fatra <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/uzemna-ochrana-prirody/zamer-np-vf.pdf>, <https://www.npvelkafatra.sk/dokumenty/program-starostlivosti/>, <https://www.npvelkafatra.sk/dokumenty/projekt-ochrany/>. Z území európskeho významu sa s národným parkom prekrývajú ÚEV Veľká Fatra (SKUEV0238) a ÚEV Revúca (SKUEV0164).

2.2. Ochrana a praktická starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny

V rámci praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny Správa NP Veľká Fatra v roku 2022 zabezpečovala ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín a živočíchov, vykonávala praktickú starostlivosť o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín, realizovala praktickú starostlivosť o chránené stromy, zabezpečovala technické opatrenia na zníženie mortality obojživelníkov na bariérových prvkoch v krajine, zabezpečovala praktickú starostlivosť o chránené živočíchy, zabezpečovala starostlivosť o hendikepované živočíchy, prevádzku chovnej stanice, označovala chránené územia, robila revízie a kontroly chránených častí prírody.

2.2.1 Vykonávanie praktickej starostlivosti o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín

V chránených územiach boli opatrenia vykonané na lokalitách Tlstá (NPR), Revúca (CHA), Rakšianske rašelinisko (NPR), Rojkovské rašelinisko (PR). Manažmenty boli spravené o výmere 9,74 ha a pozostávali z kosenia a výrubu výmladkov.

Mimo chránených území boli opatrenia vykonané na lokalitách Slatina pri Príbovciach, Vrúcko, Kaltwasser, Trlenská dolina, Mošovce – Hlístna studňa, s predmetmi ochrany - Slatiny s vysokým obsahom báz (Ra6), Penovcové prameniská (Pr3), Prechodné rašeliniská a trasoviská (Ra3), Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (Lk5), *Drosera anglica*. Manažmenty boli spravené o výmere 1,65 ha a pozostávali z kosenia a výrubu výmladkov.

2.2.2. Realizácia praktickej starostlivosti o chránené stromy

Počas roka boli vykonané kontroly stavu všetkých chránených stromov (128 ks) v kompetenčnom území Správy NP Veľká Fatra. Bola aktualizovaná časť projektov ochrany spracovaných v roku 2018 v rámci plánovaného prevyhľadania existujúcich chránených stromov a návrhu vyhlásenia nových chránených stromov. Na SIŽP bol zaslaný podnet na riešenie zistených problémov u dvoch chránených stromov.

2.2.3. Realizácia praktickej starostlivosti o chránené živočíchy

Realizácia technických opatrení na znižovanie mortality obojživelníkov na cestách, technické opatrenia na zavodňovanie lokalít:

BUDIŠ: V roku 2022 sme realizovali inštaláciu zábran proti vstupu obojživelníkov na cesty v úsekoch, kde dochádza k mortalite pri jarých ťahoch na miesta ich rozmnožovania. V lokalite Budiš sme realizovali inštaláciu 100 m zábran popri ceste III. Triedy č. 2183, k. ú. Rudno. Zábrany boli inštalované 27.03.2022 a do ich zloženia po jarom ťahu na konci mája 2022 bolo v úseku prenesených 830 jedincov skokana hnedého (*Rana temporaria*), 10 jedincov ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*) a 3 jedince mloka horského (*Triturus alpestris*). Lokalita je tak ako po minulé roky silne ovplyvnená suchom spôsobeným nedostatkom zrážok a vysokou teplotou v kritickom období vývoja obojživelníkov, kedy sú vajíčka a larvy (žubrienky) odkázané na vodné prostredie.

Obrázok 1 a 2 – Budiš – inštalácia zábran (Foto: M.Apfelová)

RAKYTOVSKÁ MOKRAĎ: Rovnaký problém s vysychaním lokality rozmnožovania obojživelníkov, ako pri lokalite na Budiši, evidujeme aj na ďalších miestach rozmnožovania obojživelníkov. Kritická situácia nastala aj na lokalite Rakytovská mokraď (k. ú. Dolný Harmanec) kde už od r. 2014 je do mokrade privádzaná voda gravitačne z potoka. Lokalita vysychala na konci leta a nakoľko sa tu rozmnožujú až 4 druhy mlokov (*Salamandra salamandra*, *Triturus alpestris*, *Triturus montandonii*, *Triturus vulgaris*) a 2 druhy žiab (*Rana temporaria*, *Bufo bufo*), je pre ich prežitie potrebné celoročné zavodnenie mokrade.

HRABOVO: lokalita sa nachádza v k. ú. Ružomberok, v ochrannom pásme NP Veľká Fatra v miestnej časti Hrabovo. V roku 2022 tu bolo inštalovaných 100 m zábran v termíne 10. 4. – 30. 5. 2022. Prenesených bolo 480 ropúch, čo je markantný pokles oproti predchádzajúcim rokom (r. 2016 – 2000 ks, r. 2014 - 2500 ks, r. 2008 – 4000 ks). Je to dôsledok zmeny charakteru lokality – vodná nádrž je dnes obostavaná apartmánovými domami, ktoré čiastočne bránia migrácii žiab.

STARÉ HORY: lokalita sa nachádza v k. ú. obce Staré Hory, v ochrannom pásme NP Veľká Fatra. Posledných 8 rokov mokraď v kritickom období vývoja obojživelníkov vysychá a počet prenášaných žiab sa v roku prepadol na 10 ks v dôsledku sucha. Koncom roku 2022 sme nadviazali spoluprácu s WWF Slovensko a na lokalitu chceme spoločne inštalovať hadicu na prísun vody s väčším priemerom, ktorá by v kritickom období zabezpečila prísun vody. Riešenie bolo rozpracované, materiál na realizáciu bol zakúpený v r. 2022.

HORNÁ ŠTUBŇA: lokalita v kameňolome, v k. ú. Horná Štubňa. Novovybudovaná lokalita ako náhrada za pôvodnú vodnú plochu na dne lomu, ktorý sa znovuotvára. Časť populácie ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*) sa podarilo presvedčiť o používaní novej lokality opakovaným prenášaním jedincov od roku 2011, kedy vznikla náhradná lokalita. Dnes sa už 99% ropuchy reprodukuje na novej lokalite. V roku 2022 tu bolo zaznamenaných niekoľko 1000 jedincov.

Úhyny vtákov na elektrických vedeniach

V roku 2022 sme zaznamenali niekoľko prípadov poranenia a úhynu vtákov na elektrických vedeniach.

Kontroly hniezdenia ohrozených druhov vtákov

V roku 2022 sme vykonali monitoring a kontroly hniezdenia viacerých druhov vtákov, ktoré sú predmetom ochrany chráneného vtáčieho územia (ďalej aj „CHVÚ“) Veľká Fatra alebo sú vzácnymi hniezdičmi a priebeh ich hniezdenia by mohol byť ohrozený ľudskou činnosťou. Zabezpečili sme pravidelný monitoring 13 párov orlov skalných (*Aquila chrysaetos*), zmapovali sme úspešnosť ich hniezdenia ako aj rizikové faktory v okolí hniezdisk. Vykonávali sme kontroly na miestach výskytu kurovitých vtákov, sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*).

Už po tretí rok sme monitorovali priebeh a úspešnosť hniezdenia orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*). Pár bol úspešný a už tretí rok po sebe vyviedol 2 mláďatá, ktoré boli označené ornitologickými krúžkami. Monitoringu dravcov bolo venovaných viac ako 400 hodín práce, kontrole lokalít výskytu kurovitých vtákov vrátane zabezpečenia kontroly počas Silvestra kvôli vylúčeniu používania pyrotechniky bolo venovaných tiež viac ako 400 hodín práce.

2.2.4. Zabezpečenie starostlivosti o hendikepované živočíchy, prevádzky chovných a rehabilitačných staníc

Vyhodnotenie práce Chovnej stanice a rehabilitácie chránených druhov živočíchov

Pre zabezpečenie pomoci chráneným druhom živočíchov držia pracovníci Správy NP Veľká Fatra pohotovosť 365 dní v roku.

V roku 2022 sme do Chovnej stanice (ďalej aj „CHS“) pri Správe NP Veľká Fatra v Martine prijali alebo sme zrealizovali výjazd s cieľom pomôcť chránenému živočíchovi 61 x. Postarali sme sa o 61 živočíchov 27 druhov. Živočíchy vyžadujúce dlhodobú starostlivosť alebo pacienti s komplikovanými poraneniami sú presúvané po základnom ošetrení do Rehabilitačnej stanice (ďalej aj „RS“) v Zázrivej kde majú zabezpečené vhodné podmienky pre dlhodobý pobyt a následné rozlietenie. Veterinárnu starostlivosť nám poskytujú odborníci z veteriny Turiec.

Zaujímavý prípad

V marci 2022 bola prijatá do CHS samička večernice tmavej (*Vespertilio murinus*) s vážne poraneným krídlom, s mnohopočetnými zlomeninami a potrhanou lietacou blanou. Tento druh netopiera na Slovensku zimuje v jaskyniach alebo v panelových domoch, ale rozmnožuje sa mimo územia Slovenska – severne od našej hranice. Netopiere sa pária na jeseň, no k oplodneniu a vývoju plodu prichádza až na jar, kedy majú netopiere dostatok potravy. Tak sa stalo i v tomto prípade a v apríli sa samici narodili 2 mláďatá. Jedno po narodení uhynulo, druhé z nich, mladý samček prežil. Netopieria samica ho vychovala na mlieku, mláďa netopiera sa nám podarilo v špeciálne upravenej miestnosti „rozlietat“, ponúkali sme mu rôzne druhy hmyzu dostupné v prírode, aby si zvykal na prirodzenú potravu a na začiatku leta samovoľne odletel do voľnej prírody. Ide o prvé mláďa netopiera odchované na Slovensku v zajatí s trvale hendikepovanou maminou a zároveň prvé zdokladované rozmnožovanie tohto druhu na Slovensku.

Obrázok 3 a 4 - 2 Mladý samček večernice tmavej týždeň a 3 týždne po narodení (Foto: M. Apfelová)

Obrázok 5 - 3 Samička večernice tmavej (*Vespertilio murinus*) bola nájdená po jarnom prebudení vdupaná v mriežke pred vstupom do panelového domu v Martine (Foto: M. Apfelová)

2.2.5. Predchádzanie vzniku škôd spôsobených určenými druhmi živočíchov, ich riešenie a manažment určených živočíchov

V roku 2022 sme riešili 95 prípadov škody spôsobenej veľkými šelmami na poľovnej zveri a hospodárskych zvieratách. Každý prípad je zdokumentovaný, komisionálne šetrený za prítomnosti zamestnanca Správy NP Veľká Fatra, ktorý verifikuje, či bola škoda spôsobená určeným živočíchom, či boli vykonané preventívne opatrenia na zabránenie vzniku škody v rozsahu ako ustanovujú právne predpisy. Každá šetrená škoda je tiež evidovaná v centrálnom

registri škodových udalostí, kde zamestnanec ktorý škodu šetřil, nahrá fotografie z miesta šetřenia škody, protokol z miestneho šetřenia, lokalitu a ďalšie podrobnosti šetřenia škody. Okrem uvedených šetření sme sa zúčastňovali miestnych šetření pre posúdenie vzniku škôd a zhodnotenie preventívnych opatrení na rybárstvach, kde sa na základe preukázaného výskytu určených rybožravých predátorov verifikovaných pracovníkom Správy NP Veľká Fatra škoda nahrádza na základe znaleckého posudku. Na základe požiadaviek Okresných úradov vykonávame aj ďalšie obhliadky a dokumentáciu výskytu rybožravých druhov v prípade pochybností alebo z iných dôvodov. V roku 2022 sme vykonali 56 návštev rybochovných zariadení za účelom miestnych šetření alebo doplňujúcich obhliadok.

2.2.6. Zásahový tím pre medveďa hnedého

Odborná spolupráca so Zásahovým tímom pre medveďa hnedého pri riešení problematiky spojenej s medveďom hnedým (*Ursus arctos*), najmä čo sa týka škôd na hospodárskych zvieratách, kontrola dodržiavania a riešenia preventívnych opatrení. Spolupráca so ŠOP SR pri zriadení skupiny „ZÁPAD“ Zásahového tímu pre medveďa hnedého.

2.2.7. Zabezpečovanie praktickej starostlivosti o anorganické javy

V priebehu roka 2022 bola strážcami prírody vykonaná kontrola jaskýň Mažarná, Horná a Dolná Túfna, Textorisovej jaskyňa, jaskynné systémy v Selenci. Zamerané boli najmä na nepovolené bivakovanie, kladenie ohňa, rušenie živočíchov využívajúcich tieto priestory ako zimoviská. Preznačenie PP Kľacký vodopád.

2.2.8. Označovanie chránených území a chránených stromov

Chránené stromy: Označovanie sa realizovalo na 1 chránenom strome – Lipa v Doline opakované označenie dvomi tabuľami

Označovanie chránených území:

Označovalo sa tak vlastné územie národného parku, ako aj jeho ochranné pásmo, územia Natura 2000 (CHVÚ a ÚEV) a aj medzinárodné územia (ramsarská lokalita) Turiec a Blatničianka. Označovanie sa vykonávalo v 14 maloplošných chránených územiach. V rámci úlohy sa vykonávala hlavne obnova poškodeného alebo starého označenia a dopĺňanie existujúceho značenia. Vymieňali sa hranoly, samolepky, vykonávalo sa obnova alebo doplnenie základného, ale aj doplnkového značenie chránených území.

2.2.9. Výkon štátneho dozoru a strážnej služby, vedenie evidencie

Priebežné kontroly: strážcovia kontrolovali dodržiavanie zákona č. 543/2002 Z. z. a predpisov a rozhodnutí vydaných na jeho základe, vykonávali strážne služby v chránených územiach, usmerňovali a informovali návštevníkov. Tiež vykonávali monitoring chránených území a chránených druhov, označovali chránené územia, strážili alebo monitorovali lokality výskytu niektorých druhov živočíchov alebo rastlín a hniezda dravcov, odchyťovali a prevážali zranené živočíchy, zabezpečovali dohľad pri uskutočňovaní športových a iných podujatí v chránených územiach a pod. Podieľali sa aj na environmentálnych akciách organizovaných na základe vlastného podnetu, resp. na základe doručených žiadostí o poskytnutie súčinnosti a sprievodcovskej činnosti v chránených územiach, čistení území resp. riek od odpadu, preverovaní podozrení z čiernych skládok alebo výrubov, stavaním zábran proti vstupom obojživelníkov pri frekventovaných vozovkách, úpravách a udržiavaní terénnych staníc a značenia v chránených územiach a pod.

Pokuty a podnety: Boli riešené menej závažné priestupky alebo pri ich prvom zistení boli riešené napomenutím priamo v teréne. Ústnych napomenutí bolo evidovaných 79 a najviac sa týkali pohybu mimo vyznačených chodníkov v chránených územiach, púšťaniu psa bez vôdzky, pohybu cyklistov v chránených územiach mimo vyznačených trás, zberu plodov v chránených územiach a táborenie a bivakovanie.

Koordinácia členov stráže prírody: Bola realizovaná vo forme stretnutí s členmi stráže prírody (osobne, resp. v online priestore), v rámci ŠOP SR sa zabezpečovali materiály pre školenia, vykonalo sa periodické preskúšanie odbornej spôsobilosti členov stráže prírody, spoločné súčinnosťné akcie.

Na Správe NP Veľká Fatra bol ustanovený nový koordinátor stráže prírody, ktorého úlohou je komunikácia a koordinácia činností členov stráže prírody v chránenom území. V roku 2022 sme vychádzali z internej smernice ŠOP SR, ktorá upravuje koordináciu činnosti stráže prírody, ktorá komplexne do svojho obsahu zahrnula problematiku koordinácie členov stráže prírody a ich činnosti.

V priebehu roku 2022 bolo na podklade distribuovaných učebných materiálov na preskúšanie členov stráže prírody vykonané preskúšanie členov stráže prírody z odbornej spôsobilosti. Pri preskúšaní bolo úspešných 31 členov stráže prírody.

Výkon súčinnostných služieb a spolupráce: Súčinnosť zo strany stráže prírody v roku 2022 bola poskytnutá Policajnému zboru (2x), SIŽP (3x), Vojenskej polícii (2x). Spolu s políciou a iným orgánmi sa strážcovia zúčastňovali spoločných akcií, zameraných hlavne na kontrolu dodržiavania zákazu vjazdu motorovými vozidlami do chránených území alebo na zamedzenie nelegálnych výrubov drevín. Na základe žiadostí vyšetrovacích orgánov Policajného zboru bolo v roku 2022 profesionálnymi členmi stráže prírody spracovaných 5 odborných stanovísk a vyjadrení ako podklad do vyšetrovania environmentálnej trestnej činnosti.

2.3. Výkon starostlivosti o lesné ekosystémy

2.3.1. Výkon činnosti odborného lesného hospodára (OLH), vedenie evidencie

Odborní lesní hospodári predovšetkým usmerňovali realizáciu programov starostlivosti o les a opatrení na ochranu lesa. Kontrolovali a evidovali práce vykonávané v lese a viedli k nim lesnú hospodársku evidenciu. Sledovali stav a vývoj škodlivých činiteľov v lesoch a vykonávali opatrenia na zabránenie premnoženiu škodcov. Navrhovali a uskutočňovali využitie environmentálne priaznivých technológií pri činnostiach súvisiacich s hospodárením v lesoch. Zabezpečovali vyznačenie ťažby a vydávali písomný súhlas na vykonanie ťažby.

2.3.2 Výkon inej lesníckej činnosti

Všetci lesníci sa oboznamovali s jednotlivými parcelami a identifikovali ich v teréne, ako aj v mapových podkladoch.

V rámci našej činnosti sa skontrolovali všetky cesty a zväžnice, ktoré prechádzali našimi porastami, respektíve tieto porasty na ne gravitovali. Keďže miestami po zime boli cesty zavalené zosuvmi, respektíve popadanými skalami, prípadne boli zanesené priekopy, bol vykonaný prieskum trhu na práce s bagrom, ktorým by sme tieto cesty opravili. Nasledovalo vyhodnotenie jednotlivých ponúk a nakoniec samotná realizácia opráv týchto ciest vybraným dodávateľom. Priebežne boli čistené odrážky na cestách. Na drevených mostoch boli vykonané drobné opravy zábradlí a mostovky.

V pestovnej činnosti sme identifikovali jednotky priestorového rozdelenia lesa, ktoré ešte neboli upratané po predchádzajúcej vykonanej ťažbe. Čistenie plôch po ťažbe sme vykonali spôsobom ručného uhadzovania a s pomocou motorovej píly na ploche 0,70 ha. Počas jari a

leta sme pripravili projekt zalesňovania. Jesenné zalesňovanie sme vykonali umelou obnovou, jamkovou sadbou voľnokorennými sadenicami na ploche 2,79 ha s 12 000 kusmi sadenic buka, javora, jedle, smrekovca a smreka.

Ochranu mladých lesných porastov proti škodám spôsobených zverou sme vykonali na ploche 128,58 ha prípravkom povoleným na ochranu proti ohryzu a odhryzu zveri, repelentom Cervacol Extra.

Vo výrobnom procese sme naďalej kontrolovali ďalšie porasty a pripravovali projekty pestovnej, ťažbovej činnosti na rok 2023, ako aj projekty na údržbu objektov slúžiacich lesníckej výrobe. Pripravovali sme projekty na materiálne vybavenie lesníkov v teréne oblečením, technickými pomôckami a projekt na nákup terénnych vozidiel.

Po zosumarizovaní podkladov o výskyte a množstve kalamity bolo rozhodnuté, ktoré drevo bude ponechané ako mŕtve drevo (ležanina) a ktoré bude spracované. Celkom bolo zaevidované 3 354 m³ kalamitného dreva, z toho ako mŕtve drevo (ležanina) bolo ponechané v porastoch 2 042 m³ dreva. S Lesmi SR, š. p. bola uzatvorená Rámcová zmluva na uvádzanie dreva na trh.

Pre zabezpečenie služby výkonu ťažbových prác boli oslovené pracovné skupiny. Pri výberovom konaní, na dodanie služby boli vykonávané obhliadky porastov minimálne tromi dodávateľmi služby a podávané cenové ponuky oslovenými dodávateľmi. Po vyhodnotení cenových ponúk v procese prieskumu trhu a výbere dodávateľa s najnižšou cenovou ponukou nasledoval schvaľovací proces a samotné spracovanie kalamity, ktoré spočívalo v komplexnej výrobe, t. j. v samotnej ťažbe, priblížení drevnej hmoty, ako aj manipulácia na sortimenty, hlavne v 4 m dĺžkach, ale aj 5 a 6 m, podľa toho, ako to pri manipulácii vychádzalo na maximálne zhodnotenie vyrábaných sortimentov. Guľatinové sortimenty boli prostredníctvom EAD, Lesy SR, š. p. ponúknuté na predaj pre drevospracujúce firmy. S víťazom EAD bola podpísaná kúpna zmluva. Po zaplatení zálohovej platby, ktorá bola stanovená v zmluve nasledoval samotný odvoz dreva. Spolu bolo vyťažených 3 356,04 m³ dreva, z toho 1 815,06 m³ kalamitného dreva. Občanom bolo predaných 269,31 m³ palivového dreva.

Po spracovaní kalamitného dreva boli vytypované porasty na úmyselnú ťažbu, ktorú sme vyznačili so zameraním na jednotlivý výber, pri ktorom sme vyznačovali dreviny, ktoré by

v budúcnosti mali mať podstatne nižšie zastúpenie v porastoch ako majú teraz - jednalo sa hlavne o drevinu smrek. V týchto porastoch prebehol podobný výrobný proces, ako pri spracovaní kalamity až po finálnu operáciu, t. j. predaj dreva.

Zalesnené bolo umelou obnovou 2,79 ha 12 000 kusmi sadeníc buka, javora, jedle, smrekovca a smreka. Sadenice boli zakúpené po obstaraní od Lesy SR, š. p. Ochrana mladých lesných porastov bola vykonaná na ploche 128,58 ha repelentom Cervacol.

Pre evidenciu lesníckych činností sme zaviedli lesnícky softvér od firmy Foresta SK – WEBLES.

Lesnícke činnosti Správy NP Veľká Fatra v roku 2022

	Množstvo			Plocha ha		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Zalesňovanie ks/ha	5350	6650	12000	1,65	1,8	3,45
Ochrana proti zveri €/ha			3857			128,58
Nahlásená kalamita m3	3337,06	17,08	3354,14	1,83		1,83
Kalamita ponechaná m3	2021	21	2042			
Komplexná výroba dreva m3	3340,66	15,38	3356,04	8,42		8,42
VÚ -50	20		20	2,44		2,44
VÚ+50	140		140	3,5		3,5
OÚ	1366,68	14,3	1380,98			
Náhodná sústredená	1209,37	1,08	1210,45	2,48		2,48
Náhodná rozptýlená	536,69		536,69			
Spracovanie ležaniny	67,92		67,92			
Manipulácia dreva m3	2195,87	28,6	2224,47			
Predaj dreva m3	2228,9	14,3	2243,2			
Veľkoodber	1973,89		1973,89			
Malopredaj	255,01	14,3	269,31			

3. TVORBA KONCEPCIÍ, PROGRAMOV a METODÍK

3.1. *Transformácia národných parkov*

V rámci transformácie národných parkov vznikol 1.4.2022 samostatný právny subjekt – Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine. Následne prebiehal proces delimitácie majetku z Lesov SR, š. p. a ŠOP SR na Správu NP Veľká Fatra. Z Lesov SR, š. p. bolo delimitovaných 11 327 ha lesných a ostatných lesných pozemkov, 31 objektov a 5 lesných ciest.

V rámci procesu transformácie bolo potrebné personálne posilnenie Správy NP Veľká Fatra, a to o hlavného ekonóma a personalistu. Následne po osamostatnení Správy NP Veľká Fatra došlo k vypracovaniu Plánu hlavných úloh na rok 2022, organizačného poriadku a štruktúry Správy NP Veľká Fatra a následne aj jej ďalšiemu personálnemu posilneniu, hlavne v novovzniknutom odbore starostlivosti o ekosystémy a na odbore ekonomiky, ako aj vybavovanie legislatívnych záležitostí potrebných pre chod správy (vybavenie DIČ, živnostenského listu a pod.).

3.2. *Zonácia národného parku*

V roku 2022 bol dopracovaný Projekt ochrany Národného parku Veľká Fatra a jeho zón a taktiež návrh Programu starostlivosti o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo na roky 2023 – 2052. Ministerstvo životného prostredia SR podalo v decembri žiadosť na Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie o oznámenie verejnou vyhláškou Zámer vyhlásiť zóny Národného parku Veľká Fatra a zmeny jeho hraníc a ochranného pásma a zverejniť návrh programu starostlivosti o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo. Tento následne vydal oznámenie listom č. OU-ZA-OSZP1/2022/057415-001/Den dňa 08.12.2022.

3.3. *Príprava odborných podkladov pre orgány štátnej správy*

Za hodnotené obdobie v roku 2022 (1.4.2022 – 31.12.2022) vypracovali zamestnanci Správy NP Veľká Fatra spolu 493 odborných stanovísk alebo vyjadrení pre konania orgánov štátnej

správy a pre iných žiadateľov. Z toho najviac bolo stanovísk z problematiky výrubov stromov, problematike drevín a chránených stromov (165), stavebnej činnosti a územného plánovania (110), druhovej ochrany živočíchov (79), športové a turistické podujatia (22), lesné hospodárstvo (28), územnej ochrany (16), poľnohospodárstva (10), druhovej ochrany rastlín (3), vodného hospodárstva (13) atď. Pri vykonávaní tejto činnosti sa zamestnanci Správy NP Veľká Fatra zúčastnili 352 rokovaní alebo obhliadok v teréne. Stanoviská pre konanie orgánov štátnej správy a pre iných žiadateľov boli vypracované na základe predložených požiadaviek. Pre potreby konaní okresných úradov, SIŽP a policajného zboru o porušení zákona o ochrane prírody boli vypracované posudky a stanovovania spoločenskej hodnoty v prípadoch zničenia alebo poškodenia drevín a biotopov. Na základe žiadostí rôznych subjektov Správa NP Veľká Fatra vybavila 2 žiadosti o informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

Správa NP Veľká Fatra sa vyjadrovala v rámci posudzovania podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie na základe požiadaviek orgánov štátnej správy. Spracované boli 2 stanoviská k zámerom alebo k správam o hodnotení činností a 5 stanovísk k § 28 zákona o ochrane prírody. V rámci uvedeného sa zúčastňovali aj verejných prerokovaní a konzultácií k navrhovaným dokumentom a činnostiam.

3.4. Rámcová smernica o vodách

Správa NP Veľká Fatra sa zúčastňovala sledovaní priechodnosti rybovodu na rieke Turiec za účasti SRZ MO Martin, SRZ Rada Žilina. Pod rybovodom boli odchytené ryby, ktoré boli začipované a následne sa sledovala ich úspešnosť prechodu rybovodom. 25.4.2022 boli počas vynútenej technickej odstávky rybovodu nájdené v sedimentoch oddychového bazénu 2 larvy mihúľ. Larvy sme identifikovali ako mihúľu ukrajinskú (*Eudontomyzon mariae*), druh európskeho významu a predmet ochrany ÚEV Turiec a Blatnický potok. Po identifikácii

a zdokumentovaní boli vrátené späť do rieky Turiec.

Obrázok 6 - Jedince druhu mihuľa ukrajinská (*Eudontomyzon mariae*) nájdené v rybovode na rieke Turiec, Martin (Foto: M. Apfelová)

3.5. Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania

Riešené na základe žiadosti Okresného úradu v Žiline o stanovisko v dvoch prípadoch – pre Urbár Stankovany v PR Korbeľka vo výške 15 524 € a pre ULPS Blatnica v NPR Tlstá a Veľká Skalná vo výške 132 741 €, v oboch prípadoch sa jedná o úplný zákaz hospodárenia, nakoľko ide o prírodné rezervácie s 5. stupňom ochrany.

3.6. Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky (PRV SR)

Počas roka bola vykonávaná kontrola vplyvu poľnohospodárskeho využívania travinno-bylinných porastov na časti územia. Na základe predložených požiadaviek bol na vybraných produkčných blokoch overený výskyt biotopov a následne bola editovaná GIS vrstva slúžiaca ako podklad pre podporu za vhodné obhospodarovanie biotopov prispievajúce k udržaniu alebo dosiahnutiu priaznivého stavu. V rámci uskutočnených jednaní s obhospodarovateľmi boli prekonzultované otázky týkajúce sa zosúladenia hospodárskeho využitia a zachovania alebo podporení prírodných hodnôt územia.

Riaditeľom Správy NP Veľká Fatra bola zahájená systematická informačná podpora pre neštátne lesnícke subjekty ohľadom možného čerpania podpory z PRV a budúcej SPP.

4. ZVYŠOVANIE ÚROVNE INFORMOVANOSTI A ENVIRONMENTÁLNEHO POVEDOMIA VEREJNOSTI

4.1. *Náučné zariadenia v prírode - zabezpečenie činnosti*

Správa NP Veľká Fatra prevádzkuje dva náučné chodníky – NCH Hrebeňom Veľkej Fatry a NCH Gaderská dolina – Blatnický hrad.

4.2. *Výchovno-vzdelávacie aktivity pre rôzne cieľové skupiny*

Realizácia vzdelávacích programov pre cieľovú skupinu materské školy, základné školy, gymnáziá a ostatné stredné školy s počtom zúčastnených cca 1 000 osôb, počet exkurzií 5 s počtom zúčastnených 100 osôb. Podujatia (prednášky, terénne exkurzie) k významným dňom - Deň Vody, Deň mokradí, Európsky deň vtáctva, Deň Karpatských parkov, Deň ochrany zvierat, počet zúčastnených cca 350 osôb. Bola vykonaná dotlač skladačky o prírode Veľkej Fatry.

Celkovo hodnotím uvedené aktivity ako nedostatočné vzhľadom na kapacity a možnosti Správy. Naším cieľom je v budúcnosti výrazné zlepšenie.

4.3. *Zabezpečenie prevádzky, tvorba a údržba a aktualizácia hardwarového a softwarového vybavenia*

V súvislosti s reformou národných parkov a vytvorením Správy NP Veľká Fatra ako samostatným právnym subjektom, bol potrebný nákup hardware pre nových zamestnancov Správy NP Veľká Fatra, ako aj ďalšie nasledovné náležitosti týkajúce sa hardwarového a softwarového vybavenia:

- upgrade staršieho hardware
- zabezpečenie internetového pripojenia a pripojenia do ŽPNet
- administrácia web stránky
- nákup a správa internetových domén
- zabezpečenie mailových služieb

- správa počítačovej siete LAN
- správa koncových zariadení

5. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

5.1. *Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohody o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva (AEWA)*

V rámci medzinárodnej spolupráce a plnenia úloh vyplývajúcich z Dohody o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva sme sa tak, ako každý rok, podieľali na zimnom sčítaní vodného vtáctva v kompetenčnom území Správy NP Veľká Fatra. Sčítanie koordinuje v rámci Slovenska Spoločnosť na ochranu vtákov na Slovensku (SOS Birdlife) a pracovníci Správy NP Veľká Fatra pomáhajú s pokrytím sčítacích úsekov najmä v rámci Turca a jeho prítokov, ako i na väčších vodných plochách ako sú rybníky, štrkoviská či jazierka. Zaznamenané výsledky sú zasielané regionálnym koordinátorom a centrálnie spracované do prehľadov za celé Slovensko. Pravidelne sa podieľame na sčítaní niekoľkých úsekov rieky Turiec, a na prítokoch Žarnovica, Teplica, Vrúca, Kantorský potok, Nolčovský, Beliansky, Necpalský, Gaderský, Blatnický, Dolinka, rybníky Požehy, Príbovce, Diviaky, jazierko Mošovce. V rámci spoločného termínu sa realizuje tiež sčítanie kormoránov na nocoviskách, ktorého výsledky sa vyhodnocujú za celé územie Slovenska.

5.2. *Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohody o ochrane európskych populácií netopierov (EUROBATS)*

Bol vykonaný zber údajov a informácií o netopieroch, výskum, monitoring v lokalitách Lastovičia jaskyňa, Dekretova jaskyňa, Prepadlisko. Do rehabilitácie bolo prijatých 5 druhov jedincov v počte 8 kusov, z čoho 2 uhynuli a 6 bolo spätne vypustených do prírody.

5.3. *Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru CITES a z nariadení EÚ v oblasti CITES*

Správa NP Veľká Fatra participovala na vykonávaní dozoru nad odovzdávaním exemplárov chránených druhov mačkovitých šeliem pre preparáciu a pri likvidácii zvyškov, ktoré sa stávajú

často predmetom nelegálneho obchodovania. V roku 2022 sme sa zúčastnili 9 obhliadok, vypracovali sme záznamy z odovzdávania uhynutých mačkovitých šeliem na preparáciu i likvidáciu, odobrali sme vzorky DNA, biometrické údaje kadáverov zvierat, zhotovili sme fotodokumentáciu každého exemplára, ako aj vyrobených preparátov a spolupracujeme pri dozorovaní s MŽP SR a SIŽP. Príprave podkladov, vypracovaniu záznamov, zhotoveniu dokumentácie a ďalším úkonom potrebným pre dozorovanie bolo venovaných 130 hodín práce.

5.4. Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (SD)

Účasť na konaniach pracovnej skupiny k implementácii manažment plánu 2022 - 2031 pre lokalitu svetového dedičstva UNESCO Vlkolíneec v súvislosti s vypracovávaním Návštevného poriadku lokality a praktickej príručky pre jej manažment.

5.5. Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o mokradiach (Ramsar, Irán, 1971)

Prebieha aktualizácia RIS (Ramsar Information Sheet) pre ramsarskú lokalitu Mokrade Turca.

6. PROJEKTOVÁ ČINNOSŤ

6.1. Technická asistencia pre projekty

Správou NP Veľká Fatra bola podaná žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia na projekt s názvom „Starostlivosť o územie v správe Národného parku Veľká Fatra“ (kód výzvy OPKZP-PO1-SC131-2017-22) vo výške 997 767 € bez DPH. Predkladaný projekt priamo reflektuje na potreby a povinnosti vyplývajúce zo zákonov a nariadení SR a zo schválenej Ďalšej dokumentácie. Projekt má hlavný cieľ, a to zlepšovať stav vybraných druhov a ich biotopov vo vybranom projektovom území v Správe NP Veľká Fatra. Na projekte sa bude priamo podieľať 26 pracovníkov pracujúcich na trvalý pracovný pomer u žiadateľa. Odborný koordinátor projektu dohliada na časové a vecné plnenie náležitostí projektu a zabezpečuje súlad vykonávaných činností s rozpočtom projektu. Koordinátorovi projektu budú priamo zodpovedať štyria Experti/špecialisti. Na priebeh projektu bude dohliadať Projektový manažér - interný, ktorý

zabezpečí všetky náležitosti vyplývajúce zo Zmluvy o nenávratný finančný príspevok. Projekt je zameraný na

- mapovanie výskytu invázných rastlín, vybraných druhov chránených živočíchov a rastliny,
- zalesňovanie, ochrana drevín,
- mapovanie stromov na dožitie a „mŕtveho dreva“
- mapovanie a zvyšovanie počtu hniezdisk a liahnisk vybraných druhov živočíchov
- usmerňovanie turizmu, kontrola a odstraňovanie negatívnych javov v území
- ochrana územia pred požiarmi. Výsledkom projektu bude zlepšenie stavu vybraných biotopov a druhov, údaje vo WebLES, v KIMS, budú vytvorené pracovné GIS vrstvy, vytvorené malé mokrade, prognózy na riešenie problematiky ochrany prírody a krajiny v chránených územiach a posudzovanie vplyvov plánov a projektov

6.2. Realizácia opatrení programov starostlivosti o veľké šelmy na Slovensku OPKŽP – Veľké šelmy (kód projektu: SOP22141)

Správa NP Veľká Fatra je partnerom ŠOP SR v projekte „Realizácia opatrení programov starostlivosti o veľké šelmy na Slovensku OP KŽP – Veľké šelmy (kód projektu: SOP22141), v rámci ktorého v tomto roku dobiehajú aktivity na komisionálne šetrenie škôd spôsobených veľkými šelmami, terénne obhliadky a spracovanie podkladov na náhradu škôd, ochrana biotopov veľkých šeliem pred nežiadúcimi antropickými vplyvmi, zabezpečenie eliminácie vnaďísk a krmovísk pre raticovú zver, ktoré sú založené v rozpore s platnou legislatívou na úseku poľovníctva, spolupráca so Zásahovým tímom pre medveďa hnedého, evidencia všetkých škôd spôsobených veľkými šelmami na poľnohospodárskych plodinách, včelstvách, včelárskych zariadeniach, hospodárskych zvieratách, ovocných drevinách, kroch, pastierskych strážnych psoch, pastierskych psoch, poľovnej zveri, živote a zdraví fyzických osôb a majetku.

Prípady dopravnej mortality veľkých šeliem, ako aj iných druhov živočíchov evidujeme a získané podklady sú využívané pri plánovaní a realizácii opatrení na ich predchádzanie. Tieto údaje tiež využívame pri plánovaných rekonštrukciách alebo budovaní ciest a návrhoch opatrení na ochranu migrujúcich druhov živočíchov pri príprave podkladov pre orgány štátnej správy, ale aj pri aktualizácii dokumentácie ochrany prírody.

Časť B

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH Správy Národného parku Veľká Fatra za obdobie 01.01.2023 – 30.09.2023

7. Organizačné členenie a personálne otázky

K 30.09.2023 je počet schválených pozícií v organizačnej schéme 39, reálne bolo obsadených 37 pozícií. V priebehu roku došlo k výraznému nárastu počtu zamestnancov, ako aj k veľkej fluktuácii formou výpovedí.

K 30.09.2023 bol stav nasledovný:

Počet zamestnancov Správy Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine

Celkom	Počet žien	Počet mužov
37	17	20

Počet zamestnancov v organizačných útvaroch

Riaditeľ	Odbor ekonomiky	Kancelária riaditeľa	Odbor lesníctva	Odbor ochrany prírody a krajiny
1	7	3	8	18

7.1. Kancelária riaditeľa

- Od 01.01.2023 k dnešnému dňu evidujeme cca 1800 pridelených registratúrnych záznamov došlej pošty, pričom bolo pridelených cca 560 spisov na vybavovanie priebežnej agendy.
- Vybavená pošta sa počas mesiaca júl 2023 začala zasielať prostredníctvom elektronickej schránky e-Slovensko.
- Zabezpečuje prevádzky IT zariadení pre zamestnancov S-NPVF.

- Pripravuje mapové vrstvy GIS pre odborných pracovníkov k stanoviskám, k projektom alebo pre iné použitie, prevádzka webu a sociálnych sietí ako Facebook a Instagram – dopĺňanie/úprava webu, tvorba príspevkov, pomoc pri úprave dôležitých dokumentov v aplikáciách Microsoft 365.
- Kancelária riaditeľa pripravila Smernicu o poskytovaní informácií, podieľa sa na pripomienkovaní iných smerníc a ich vydávanie.
- Od 01.01.2023 k dnešnému dňu evidujeme 10 ŽOI z toho 10 vybavených.
- Kancelária riaditeľa bude posilnená o pozíciu PR manažér, ktorý bude zabezpečovať plnenie úloh vo veciach komunikácie s verejnosťou, samosprávou, médiami a bude zodpovedať za spracovanie stratégie udržateľného turizmu.
- Kancelária riaditeľa má ambíciu zabezpečiť činnosti centrálnej podateľne pri prechode na bezpapierový systém vybavovania agendy správy NP Veľká Fatra.
- Kancelária riaditeľa je miestom prvého kontaktu pre verejnosť a spoluprácu.

7.2. Odbor ochrany prírody a krajiny

Odbor ochrany prírody a krajiny zastrešuje dve oddelenia, Oddelenie ochrany prírody a krajiny, monitoringu ekosystémov a práce s verejnosťou a Oddelenie stráže prírody a podpory rekreácie.

7.2.1 Oddelenie ochrany prírody a krajiny, monitoringu ekosystémov a práce s verejnosťou

Medzi nosné aktivity, ktorým sa oddelenie venovalo v priebehu roka 2023, bola príprava Zonácie NPVF, Projektu ochrany a Programu starostlivosti o NPVF. Bližšie informácie k zonácii uvádzame v ďalšej kapitole.

Okrem zonácie sa na oddelení riešili úlohy vyplývajúce z trvalej agendy:

- agenda spracovania a riešenia náhodných ťažieb hlásených v elektronickom informačnom systéme
- agenda vyplývajúca z pracovného zaradenia, t.j. stanoviská pre konania orgánov štátnej správy ochrany prírody, vrátane prioritného vypracovania stanovísk pri riešení finančných náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania u neštátnych subjektov,

- druhová ochrana, územná ochrana, dreviny rastúce mimo lesa, zásahy do biotopov, vplyv hospodárenia, podklady pre posudzovanie návrhov stavebných zámerov atď.
- spracovanie podkladov pre orgány ochrany prírody v oblasti anorganiky a vodného hospodárstva
  - mapovanie výskytu druhov rastlín a biotopov európskeho a národného významu
  - opatrenia na zachovanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu druhov a biotopov európskeho a národného významu na vybraných lokalitách
  - problematika poľnohospodárskeho využívania pozemkov a vplyvu hospodárenia na stav biotopov a druhov (stanoviská k žiadostiam, jednania s užívateľmi)
  - jednania o návrhoch zásahov do vodných tokov a brehových porastov v CHÚ
  - spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní, Slovenskou inšpekciou životného prostredia a úradmi pri zisťovaní a riešení porušení zákona
  - stanoviská k ponukám na uplatnenie predkupného práva
  - inventarizačné prieskumy lokalít v stanoviskách pre orgány štátnej správy, SIŽP, Políciu SR.
  - mapovanie invázných druhov rastlín podľa zákona 150/2019 Z.z. a podľa Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska (Gojdičová, E., Cvachová, A., Karasová, E., 2002),
  - mapovanie druhov *Mannia triandra* a *Buxbaumia viridis* v celej územnej pôsobnosti NP Veľká Fatra, mapovanie druhu prednostne v 4. a 5. stupni ochrany v NP. Hodnotenie potenciálnych lokalít na projektové aktivity žiadané o podporu v rámci výziev Envirofondeu a iných fondov.
  - v priebehu roka boli na oddelenie prijaté aj zamestnankyne zamerané na envirovýchovu. Od mája roku 2023 do októbra sa zúčastnili viacerých podujatí a vyučovacích hodín s účasťou viac ako 700 žiakov. Do súčasnej ponuky výučbových programov bolo zaradených 9 nových programov, ktoré sú zverejnené na webovom sídle Správy.

Obr.7 Aktivita na tému hlucháň hôrny

Obr.8 Aktivita na tému chránené živočíchy (Foto: Správa NPVF)

Starostlivosť o maloplošné chránené územia: Realizované boli kontroly zimovísk netopierov, zaznamenávanie výskytu chránených druhov rastlín a živočíchov európskeho aj národného významu. Na rieke Revúca v CHA Revúca boli realizované pracovné stretnutia so SRZ (Slovenský rybársky zväz) a SVP (Slovenský vodohospodársky podnik) za účelom zlepšenia podmienok v častiach rieky, ktoré sú schválenými odbermi ochudobnené o vodu a na dobudovanie rybovodu pod odberom vody pre rybníky v Bielom potoku. Výsledkom je naprojektovanie nového obtokového rybovodu a opatrení na koncentrovanie prítoku rieky v najsuchších úsekoch a ich realizácia ako podmienka ďalšieho rozvoja rybárstva Biely Potok. V súvislosti s výskytom nepôvodného raka červeného bol v NPR Turiec na vytypovanej ploche zrealizovaný prieskum časti rieky zameraný na zistenie prítomnosti nepôvodných druhov – raka alebo sprievodných druhov chovaných v akvaristike a zistených vo voľnej vode spolu s rakom. prítomnosť raka potvrdená nebola, ale potvrdila sa prítomnosť iného nepôvodného druhu, ktorého výskyt bol preukázaný pri rakovi červenom, preto je na rieke Turiec potrebné vykonať aj ďalšie ciele prieskumy zamerané na nepôvodné druhy živočíchov.

Eradikácia raka červeného: V súvislosti s nálezom a potvrdením prvovýskytu raka červeného na území Slovenska bol Správou NP Veľká Fatra vypracovaný Plán rýchlej eradikácie tohto druhu, na základe ktorého po internom pripomienkovaní Ministerstvom životného prostredia vydal OU Turčianske Teplice rozhodnutie na jeho realizáciu. Správa NP Veľká Fatra v termíne od 17.7. do 17.10.2023 zrealizovala práce na úpravu lokality tak, aby bolo možné vykonať rýchlu eradikáciu raka červeného. Rýchla eradikácia a dezinfekcia lokality bola následne zrealizovaná v termíne 22.9. a 28.9.2023 v spolupráci so Štátnou

ochranou prírody SR a dobrovoľníkmi. Doteraz bolo odchytených viac ako 15 000 jedincov raka červeného na úseku potoka dlhom cca 1200 m. Odchytené jedince boli zlikvidované kafilericky. Nasleduje 2 ročný monitoring lokality. Lokalita výskytu druhu nie je a nebude zverejňovaná pre zamedzenie šírenia tohto tretieho najinvazívnejšieho druhu v rámci sveta.

Príprava a realizácia projektov: Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine realizuje od 1.1.2023 do 30.11.2023 projekt **Starostlivosť o územie v správe Národného parku Veľká Fatra**. Časť aktivít naplánovalo a koordinuje Oddelenie ochrany prírody a krajiny, monitoringu ekosystémov a práce s verejnosťou. Ide o aktivity na zlepšovanie stavu vybraných skupín živočíchov alebo druhu národného a európskeho významu. Opatrenia sú zamerané na netopiere (kontrola a ochrana zimovísk a miest rozmnožovania, zisťovanie výskytu druhov netopierov, zlepšovanie pobytových podmienok pre netopiere vyvesením 100 ks búdok pre lesné druhy netopierov), obojživelníky (vybudovanie 20 lokalít pre rozmnožovanie obojživelníkov, mapovanie výskytu obojživelníkov a miest ich rozmnožovania), zlepšovanie hniezdných podmienok vybraných druhov vtákov - vyvesenie 50 ks hniezdných búdok pre žltochvosta hôrneho a pôtika kapcavého; ochrana biotopov kurovitých vtákov, zisťovanie pobytových znakov vybraných druhov šeliem, mapovanie dutinových a hniezdných stromov, mapovanie výskytu vybraných druhov rastlín. Na jar bolo zrealizované školenie pre zamestnancov Správy NP Veľká Fatra ako aj členov stráže prírody zamerané na cieľové druhy a opatrenia projektu, ktoré je počas roka potrebné realizovať spolu so základnými údajmi o cieľových druhoch a ich bionómii, podmienkach pre život, determinačných znakov, spôsobe evidencie výsledkov.

Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine je partnerom v projekte **Realizácia programov starostlivosti o veľké šelmy na Slovensku** s kódom projektu v ITMS 310011L489 s termínom realizácie aktivít 04/2022 až 12/2023. Realizáciu aktivít vyplývajúcich z projektu zabezpečovali strážcovia zoológovia Správy.

V roku 2023 sme pripravili a predložili projekt na Envirofond pre oblasť D8 – ochrana prírody, biodiverzity, a krajiny s názvom: **Eradikácia raka červeného, jeho následný monitoring; monitoring a odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov živočíchov a rastlín; obnova chovnej stanice** s celkovým rozpočtom 84 210,53 €, ktorý by v prípade schválenia mal byť realizovaný do konca augusta 2024. V prípade schválenia projektu bude spätne refundovaná časť nákladov na eradikáciu raka červeného.

V roku 2023 bol pripravený a podaný projekt **Environmentálne programy Národného parku veľká Fatra** s rozpočtom 8000 €, ktorého realizácia bola plánovaná do 31.12.2023. Poskytovateľ dotácie je Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP). K oznámeniu o schválení projektu došlo začiatkom októbra 2023, podpis zmluvy je plánovaný 24.11.2023 a projekt má byť uzatvorený do 31.12.2023. Veríme, že bude možné predĺženie jeho realizácie do 30.4.2024, aby bolo možné zrealizovať všetky jeho časti, inak je pre krátkosť času problematická realizácia minimálne 1 časti.

Spolupráca s WWF: na stretnutí s WWF Slovensko bola prerokovaná možnosť spolupráce SNPVF a WWF v oblasti ochrany prírody. Identifikovaných bolo niekoľko problémov, na riešení ktorých môžeme spolupracovať a realizácie niektorých z nich sa už aj reálne začala. Ide o znižovanie dopravnej mortality chránených druhov živočíchov v územnej pôsobnosti SNPVF - identifikované boli 2 najkritickejšie úseky dopravnej mortality cicavcov kde WWF v spolupráci so SSC osadí zviditeľňovacie prvky pre znižovanie mortality. Plánujeme spoluprácu pri spetrovaní druhového zloženia lesa pre zlepšovanie potravných ponuky pre lesné druhy živočíchov vrátane medveďa ako prevenciu škôd v podhorských oblastiach. Plánujeme spoluprácu na analýzu príčin konfliktov s medveďmi a poľnohospodárskym využívaním krajiny, spoluprácu na odhaľovaní envirokriminality, zlepšovaní podmienok pre obojživelníky. Tu sme už v roku 2022 začali spoluprácu pri zavodňovaní vysychajúceho miesta rozmnožovania skokana hnedého a plánujeme v budúcnosti spoločnú realizáciu opatrení a trvalých riešení na znižovanie dopravnej mortality obojživelníkov. Diskutované boli aj ďalšie témy novej spolupráce.

7.2.1.1 Zonácia NPVF

Výmera Národného parku Veľká Fatra podľa vlastníctva

	ha	%
Štátne	25257,48	62
Súkromné	13054,87	32
Miest, obcí, samosprávneho kraja	2572,04	6
Cirkevné	3,76	
neidentifikované (bez LV)	0,98	
Spolu	40889,13	

Návrh zonácie Národného parku (NP) Veľká Fatra je vypracovaný v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, na základe projektu ochrany prírody ako dokumentácii pre vyhlásenie alebo zmenu chráneného územia. Veľká Fatra je národným parkom od roku 2002, t. j. návrh na jeho zonáciu podľa medzinárodných štandardov, ako aj právneho a strategického rámca na národnej úrovni prichádza po dlhšom období od vyhlásenia. Návrh zonácie zároveň rešpektuje vládou schválenú Envirostratégiu 2030, ako aj záväzky štátov EÚ, ktoré sa týkajú chránených území. Zverejnený zámer zonácie bol podkladom pre prerokovanie a zapracovanie pripomienok. zámeru zonácie NP, ktorý bol v súlade so zákonom zverejnený spoločne s návrhom programu starostlivosti o daný NP.

Zdôrazňujeme, že navrhované navýšenie bezzásahového územia na území národného parku sa týka výlučne štátnych pozemkov. Na neštátnych pozemkoch v rámci národného parku nebolo vyhlásené bezzásahové územie na ďalšej výmere mimo súčasného 5. a 4. stupňa ochrany.

Zonáciou NP Veľká Fatra sa navrhuje navýšenie bezzásahovej zóny na štátnych pozemkoch, čím Slovensko súčasne prispelo k odstráneniu nedostatkov, uvedených v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci nedostatočnej ochrany biotopov hlucháňa hôrneho. Súdny dvor v júni 2022 skonštatoval porušenie smernice o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín aj smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva.

Na základe listu MŽP SR zverejnil OU Žilina zámer zonácie NP Veľká Fatra a návrh programu starostlivosti dňa 8.12.2022 na svojej úradnej tabuli – verejnou vyhláškou

Lehota na predloženie pripomienok bola predĺžená do konca februára 2023, aby mali dotknuté subjekty dostatočný priestor na vyjadrenie svojich pripomienok.

(Oznámenie o predĺžení lehoty na podanie písomných pripomienok bolo vyvesené na úradnej tabuli OU ZA dňa 13.1.2023. Lehota bola v oznámení OU ZA stanovená na 28. februára 2023. Verejné vyhlášky boli vyvesené aj na úradných tabuliach dotknutých obcí).

Proces prerokovania pripomienok je určený na úpravu dokumentácie a zapracovanie pripomienok, ak sa na tom obe strany dohodnú.

V procese prípravy Správa NP Veľká Fatra so sídlom v Martine vykonala celý rad predrokování (pred zákon stanovenými rokovaniami) a to nasledovne:

11.01.2023 – ZMOS Liptov v Ružomberku

16.01.2023 – ZMOS Turiec v Martine

17.01.2023 – Banská Bystrica – prezentácia návrhu zonácie na komisii životného prostredia a následne prezentácia pre verejnosť, ako aj pred mestským zastupiteľstvom prezentácia problematiky poľovníctva v navrhovanej zóne A

22.02.2023 – Obec Ľubochňa – prezentácia občanom a diskusia (zúčastnili sa aj poslanci Suja, Takáč)

23.02.2023 – Banská Bystrica jednanie s primátorom

24.02.2023 – ZMOS Turiec v Martine

Z doručených pripomienok zástupcov ZMOS Správa NP Veľká Fatra **akceptovala viaceré** požiadavky/pripomienky a v tomto duchu návrh upravila:

- vyňatie intravilánu obcí a rozvojových častí katastra z ochranného pásma a národného parku – cca 800 ha,
- zásobenie palivovým drevom občanov hlavne obce Ľubochňa (dodané v roku 2023 690 m³, čo je cca 1 000 prm, k dnešnému dňu nie je záujem občanov o dodávky palivového dreva) a Liptovské Revúce (dodané v roku 2023 95 m³, čo je cca 150 prm, minimálny záujem občanov o dodávky palivového dreva a už nie je záujem o dodávky palivového dreva),
- v doline Ľubochňa boli pre zabezpečenie palivového dreva presunutá časť navrhovanej zóny B do zóny C (cca **300** ha) a pri obci Liptovské Revúce sa ponechala pre zabezpečenie palivového dreva a práce miestnych občanov rozsiahla zóna C priliehajúca priamo k obci o výmere 3250 ha, z čoho je lesných pozemkov 1440 ha, čo je 44 %.

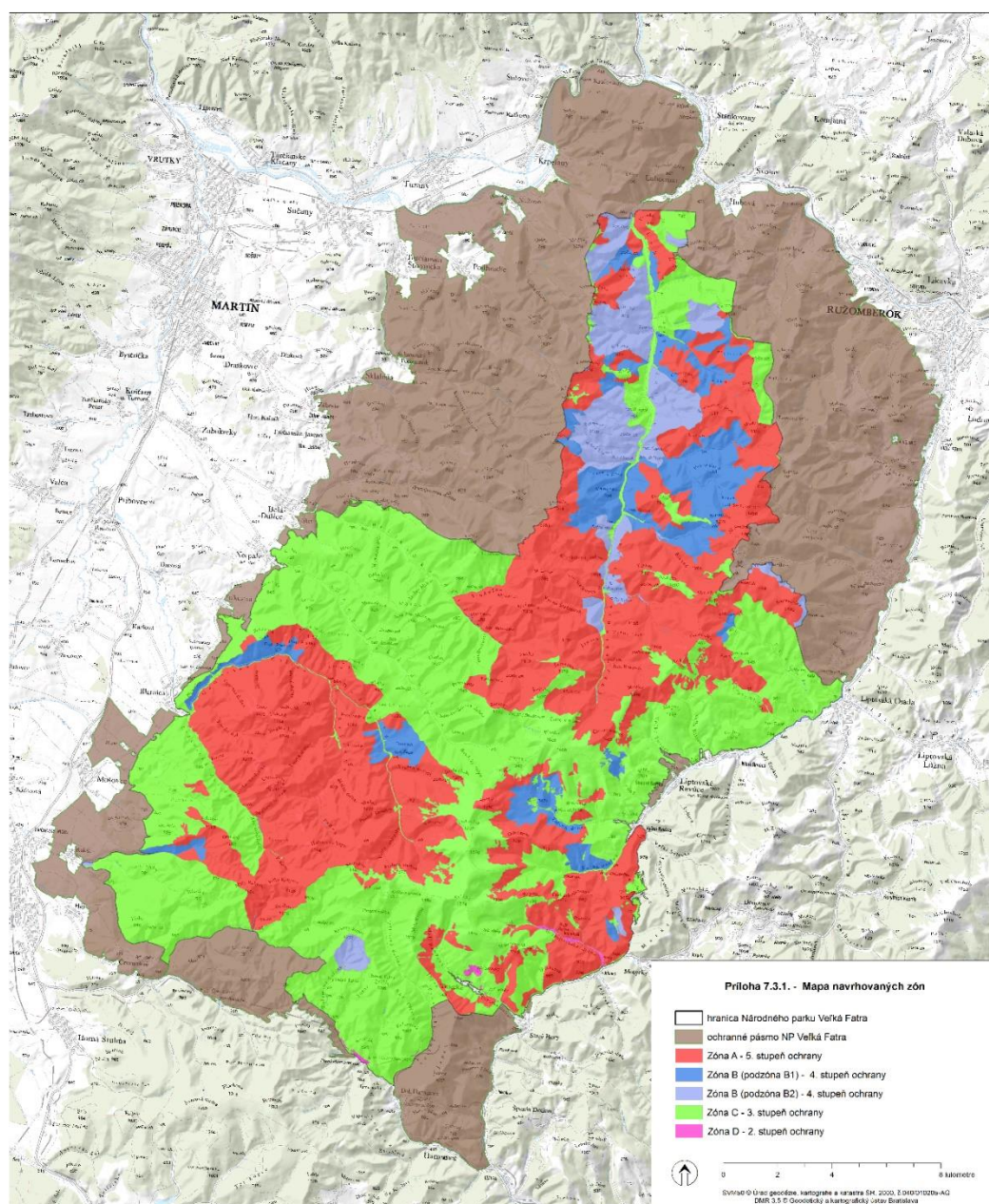
Pohyb obyvateľov môže byť riešený zónami voľného pohybu v následne vypracovanom návštevnom poriadku. Rovnako je možné zo strany OU v sídle kraja vyhradiť miesta, na ktorých vstup verejnosti či iné rekreačno–športové aktivity neplatia.

Uznesením vlády SR č.503 zo dňa 4.10.2023 bolo schválené Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlásil Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásma.

Výmera NP Veľká Fatra je 40 889,1328 ha, ochranné pásmo NP má výmeru 25 307,3196 ha.

V zmysle návrhu zonácie je podiel území s 5. stupňom ochrany (zóna A) 16 374,2674 ha (40,05 %), so 4. stupňom (podzóny B1 a B2) 5 276,9232 ha (12,9 %), s 3. stupňom ochrany (zóna C) 16 374,2674 ha (46,91 %) a s 2. stupňom ochrany (zóna D) 55,8761 ha (0,14 %) z celkovej výmery národného parku.

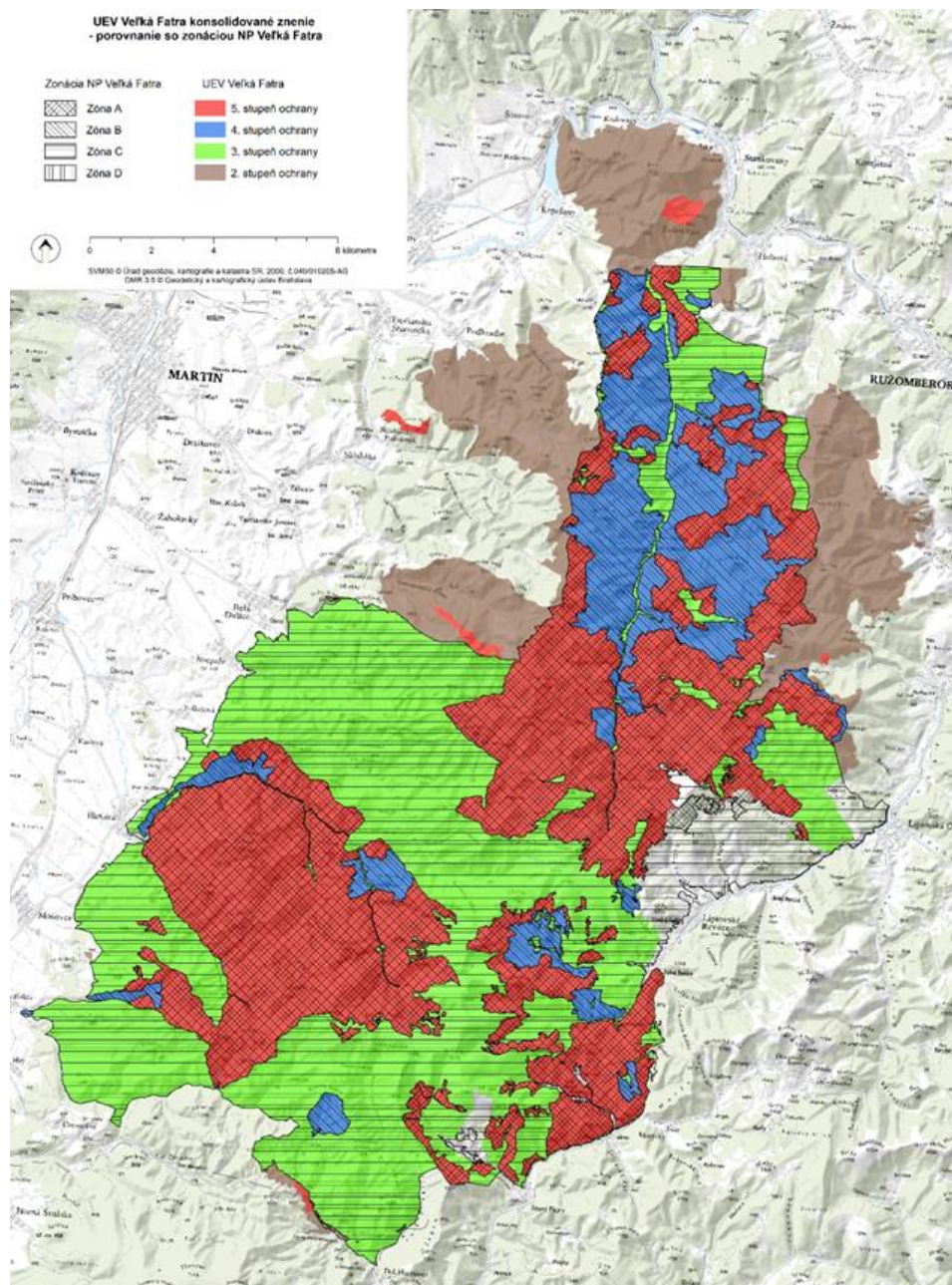

Obrázok 9 - Mapa zón schválených Nariadením vlády SR

Vládny kabinet schválil dňa 18.10.2023 nariadenie vlády z dielne envirorezortu pre ustanovenie národného zoznamu všetkých území európskeho významu (ÚEV), ktoré boli doposiaľ schválené.

Ide o dôležitý krok pre jednoznačnejšiu ochranu ÚEV a zlepšenie prístupu k informáciám.

Obrázok 10 - Mapa schváleného konsolidovaného znenia ÚEV

7.2.2 Oddelenie stráže prírody a podpory rekreácie

- zimné stopovanie veľkých šeliem a plnenie databázy výskytovými dátami,
- ochrana tokanísk kurovitých vtákov v čase toku a kontrola dodržiavania ustanovení zákona č.543/2002 Z.z. (pohyb mimo vyznačených turistických chodníkov a vykonávanie skialpinizmu mimo vyhradených areálov),
- jarné monitoringy druhov orol skalný a sokol sťahovavý,
- stavba zábran v čase jarného ťahu obojživelníkov na kolíznych úsekoch s dopravou,
- zlepšovanie hniezdnych možností pre pôtika kapcavého a žltochvosta hôrneho,
- údržba a obnova značenia chráneného územia a informačnej infraštruktúry,
- jesenná starostlivosť o nelesné biotopy (mokrade) – Turček, Rakša, Mošovce – Hlísna studňa, Mošovce – Rybníky, Blatnická dolina, Vrícko, Bukovinka, Trlenská dolina, Rojkov,

Obrázok 11 - manažment mokraďí

Obrázok 12 - kontrolná činnosť

7.3. Odbor starostlivosti o ekosystémy

Výkon činnosti odborného lesného hospodára (OLH), vedenie evidencie

- Odborní lesní hospodári predovšetkým usmerňovali realizáciu programov starostlivosti o les a opatrení na ochranu lesa v zmysle Zákona o lesoch č. 326/2005 Z.z.. Kontrolovali a evidovali práce vykonávané v lese a viedli k nim lesnú hospodársku evidenciu. Sledovali stav a vývoj škodlivých činiteľov v lesoch a vykonávali opatrenia na zabránenie premnoženiu škodcov. Navrhovali a uskutočňovali využitie environmentálne priaznivých technológií pri činnostiach súvisiacich s hospodárením

v lesoch. Zabezpečovali vyznačenie ťažby a vydávali písomný súhlas na vykonanie ťažby.

- Výkon inej lesníckej činnosti.
- Všetci lesníci v priebehu roku navštevovali a kontrolovali jednotlivé katastrálne parcely v zmysle projektu OP KŽP a evidovali ich kontroly.
- Priebežne sme kontrolovali cesty a zväžnice, ktoré prechádzajú našimi porastami. Údržbu vykonávali lesníci svojpomocne. Jednalo sa hlavne o spriechodnenie lesnej dopravnej siete, ako napríklad prepílenie spadnutých stromov, odvalenie popadaných skál. Priebežne boli čistené odrážky na cestách. Vykonávali sme hliadkovaciu protipožiaru činnosť, hlavne v čase vyhláseného požiarneho nebezpečenstva. Taktiež sme robili monitoring vývoja početnosti podkôrneho hmyzu feromónovými lapačmi.
- V rámci činností protipožiarnej ochrany sme nadviazali spoluprácu s okresnými riaditeľstvami požiarnych zborov v kompetenčnom území Národného parku Veľká Fatra. Zriadili sme sklad požiarneho náradia a prešli kontrolou požiarneho náradia. Sme zapojení do medzinárodného projektu SILVANUS.
- Lesníci, hlavne v Ľubochnianskej dolina venovali veľa pracovného času vypratávaniu a čisteniu objektov po predchádzajúcom obhospodarovateľovi Lesy SR š.p.. Vывiezli cca 3 prívesných vozíkov odpadu, 3 nákladné autá zlikvidovaných starých oplôtkov. Venovali sa údržbe objektov, napr. oprava vodoinštalácie v chate Blatná, vykonali sme sanáciu poškodeného objektu Nižný Tajch.
- V rámci starostlivosti o objekty sme vykonali revízie bleskozvodov, komínov, elektroinštalácii a elektrospotrebičov. Prichystalo sa palivo k chatám a zabezpečilo rezivo na budúce opravy lesníckych objektov.
- V Gaderskej doline sme vybudovali novú lavičku cez potok v lokalite Veterné. V spolupráci s viacerými dobrovoľnými organizáciami sme opravili turistické chodníky Konská dol – sedlo Ostrá a Blatnická dolina – sedlo Ostrá.
- V Liptovských Revúcach sme opravili rampu proti vjazdu motorových vozidiel v lokalite Teplô.
- V druhej polovici roku sme začali preberať vozidlá, vysúťažené vo verejnom obstarávaní v roku 2022.

- V zmysle projektu na zalesňovanie sme v jarnom termíne zalesňovania vykonali umelú obnovu, jamkovú sadbu voľnokorennými sadenicami na ploche 8,35 ha, čo je o cca 5,50 ha viac ako minulý rok s 27 370 kusmi sadeníc buka, jedle, smrekovca a smreka čo je o cca 15 000 kusov viac, ako predchádzajúci rok. Sadenice sme zakúpili po obstaraní od firmy LOSKOL s.r.o..
- Ochranu mladých lesných porastov proti burine sme vykonali na ploche 211,70 ha firmami LOSKOL s.r.o. a Vinarčíková, ktoré vyhrali verejné obstarávanie.
- Ochranu mladých lesných porastov proti škodám spôsobených zverou sme vykonali na ploche 133,30 ha prípravkom povoleným na ochranu proti ohryzu a odhryzu zveri, repelentom Cervacol Extra, čo je o cca 5 ha viac oproti roku 2022.
- Prečistky sme spravili na výmere 71,07 ha a výsek nežiadúcej tenčiny a krov na výmere 1,15 ha firmou Vinarčíková.
- Prebierky sme vykonali na ploche 22,92 ha, s výnosom 884,93 m³.
- Po zosumarizovaní podkladov o výskyte a množstve kalamity bolo rozhodnuté, ktoré drevo bude ponechané ako mŕtve drevo (ležanina) a ktoré bude spracované. Celkom bolo zaevidované 4 236,66 m³ kalamitného drevnej hmoty, z toho ako mŕtve drevo (ležanina) bolo ponechané v porastoch 2 460,66 m³ dreva.
- Vyťažili sme 2185,25 m³ drevnej hmoty. Predaj pre veľkoodberateľov cez EAD je 1051,30 m³, malopredaj občanom ako palivové drevo je 785,45 m³. S Lesmi SR, š. p. bola v roku 2022 uzatvorená Rámcová zmluva na uvádzanie dreva na trh, ktorá sa v roku 2023 dôsledne dodržiava.
- V prvej polovici roka sa vykonávali výhradne prebierky, potom nasledovalo spracovanie kalamít. Po spracovaní kalamitného dreva v objeme 987,63 m³ boli vytypované porasty na úmyselnú ťažbu, ktorú sme vyznačili so zameraním na jednotlivý výber, pri ktorom sme vyznačovali dreviny, ktoré by v budúcnosti mali mať podstatne nižšie zastúpenie v porastoch ako majú teraz - jednalo sa hlavne o smrek. V týchto porastoch prebehol podobný výrobný proces, ako pri spracovaní kalamity až po finálnu operáciu, t. j. predaj drevnej hmoty. Obnovnou úmyselnou ťažbou bolo spracovaných 186,70 m³.
- Gulatinové sortimenty sú predávané prostredníctvom EAD, Lesy SR, š. p. ponúknuté na predaj pre drevospracujúce firmy. S víťazom EAD bola podpísaná kúpna zmluva.

Po zaplatení zálohovej platby, ktorá bola stanovená v zmluve nasledoval samotný odvoz dreva. Malopredaj palivového dreva je organizovaný lesníkmi na svojich lesníckych úsekoch.

- V rámci nastavenie plynulosti výrobných procesov ďalej pripravujeme projekty pestovnej, ako aj ťažbovej činnosti na verejné obstarávanie na roky 2024 - 2027.

Výkony lesníckej činnosti k 30.9.2023

	Množstvo			Plocha ha		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Zalesňovanie ks/ha	14670 ks	12700 ks	27370 ks	6,25 ha	2,10 ha	8,35 ha
Ochrana MLP proti burine						211,70 ha
Odstraňovanie nežiadúcej tenčiny a krov						1,15 ha
Prečistky						71,07 ha
Ochrana MLP proti zveri						133,30 ha
Nahlásená kalamita m³	4142,50	94,16	4236,66			
Kalamita ponechaná m³	2366,50	94,16	2460,66			
Komplexná výroba dreva m³	1761,94	423,31	2185,25			
VÚ -50 m³	258,08	290,83	548,91	9,93	10,71	19,64
VÚ+50 m³	220,02	116	336,02	2,48	0,80	3,28
OÚ m³	176,70	10	186,70			
Náhodná sústredená m³						0
Náhodná rozptýlená m³	907,63		907,63			
Spracovanie ležaniny m³	80,00		80,00			
Manipulácia dreva m³	1818,04	115,68	1933,72			
Predaj dreva m³	1508,10	328,65	1836,75			
Veľkoodber m³	1051,3		1051,30			
Malopredaj m³	456,80	328,65	785,45			

7.4. Odbor ekonomiky

Správa Národného parku je príspevková organizácia ktorej činnosť je determinovaná predovšetkým základným právnym predpisom, t. j. zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Hospodárenie Správy Národného parku Veľká Fatra je založené na plnení úloh od zriaďovateľa MŽP SR, za ktoré patrí správe odmena vo forme tržieb. Príspevková organizácia je právnická osoba štátu, ktorej menej ako 50% výrobných nákladov je krytých tržbami a ktorá je na štátny rozpočet, zapojená príspevkom.

Príspevok je uvedený v kontrakte, ktorého súčasťou je plán hlavných úloh. Daný kontrakt vždy na príslušný rok podpisuje minister MŽP a štatutár správy.

Celá činnosť príspevkovej organizácie- Správy Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine sa preklpila od 1.1.2023 do nového informačného systému verejnej správy-**CES (centrálny ekonomický systém)**, ktorý slúži na spracúvanie údajov a na riadne a efektívne vykonávanie procesov a činností na výkon vnútorných riadiacich procesov a organizačných procesov a s nimi súvisiacich činností, v rozsahu a v súlade s osobitnými predpismi, pri evidencii a realizácii rozpočtu, vedení účtovníctva a výkazníctve, evidencii a správe majetku a riadení ľudských zdrojov.

Zabezpečenie chodu v systéme CES zahŕňajú navzájom integrované moduly alebo funkcionality pre evidenciu účtovníctva, realizáciu rozpočtu, správu majetku a materiálového manažmentu, personalistiku a mzdy, výkazníctvo a integrácie na interné a externé informačné systémy v správe subjektov verejnej správy.

V ekonomickom odbore pracuje 7 zamestnancov .

ODBOR EKONOMIKY	7
hlavný účtovník/rozpočtár - vedúci odboru	1
finančný účtovník/podnikateľská činnosť	1
finančný účtovník/pokladňa	1
manažér projektov/VO	2
personalista/mzdár	1
referent pre majetko právnu evidenciu, investície	1

Hlavné činnosti príspevkovej organizácie sú vymedzené v štatúte správy. Od 15.04.2023 bolo vydané usmernenie od zriaďovateľa MŽP SR, ktorým bolo stanovené, že činnosti spojené s odbytom dreva sú zaradené do hlavnej činnosti.

Správa Národného parku má od zriaďovateľa povolenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti. Príjmové položky pri podnikateľskej činnosti sú nájomné za prenájom nehnuteľností, ktoré boli aj s nájomnými zmluvami delimitované od Lesov SR.

Celá činnosť správy je jasne zadefinovaná do plánu hlavných úloh na rok 2023 s nasledovným rozpočtom:

Tematické okruhy	kontrakt MŽP SR	iné zdroje				Spolu
	Spolu	OPKŽP(2 projekty)	vlastné zdroje	envirofond	Spolu	
01.00 Konceptčné a legislatívne úlohy	10 000			20 000	20 000	30 000
02.00 Výkon štátnej ochrany prírody	90 000			18 495	18 495	108 495
03.00 Výkon starostlivosti o lesné ekosystémy a poľovníctvo	0	408 630	500 000	115 496	1 024 126	115 496
04. Starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny	80 000	151 741		296 254	447 995	376 254
05. Monitoring, Mapovanie a výskum	10 000	74 427		17 098	91 525	27 098
06. Výchova, vzdelávanie, edičná činnosť a propagácia	0	10 000		27 000	37 000	27 000
07. Monitoring, reporting, informatika a dokumentácia	0	57 000		20 000	77 000	20 000
08.00 Investičné akcie, budovanie a údržba zariadení	0	270 000		301 725	571 725	301 725
09.00 Medzinárodná spolupráca	0	0		3 000	3 000	3 000
10.00 Príprava a realizácia projektov	0	62 500		10 000		10 000
11. Iné úlohy	65 950			301 417	301 417	367 367
12. Programy, metodiky, koncepcie	10 000			1 000	1 000	11 000
Spolu	265 950	1 034 298	500 000	1 131 485	2 665 783	2 931 733
Podiel na rozpočte v %	9%	35%	17%	39%	91%	100%

V nasledovnej tabuľke Celkové príjmy do 30.9.2023 vidíme prehľad plánovaných , upravených(očakávaných) a skutočných príjmov. V období od 01.01.2023 do 30.09.2023 má plnenie celkových skutočných príjmov na 84%.

Celkové príjmy do 30.9.2023:

celkové Príjmy v roku 2023	plán	očakávaný(z menený) rozpočet	skutočnosť	plnenie
vlastné zdroje(zisk 2022, predaj tovary ,služby,sta dar SVHP	500000	500000	250137	50%
kontrakt 2023	265950	565950	565950	100%
OPKŽP projekty	1034298	1034298	46240	4%
zostatok kontrakt 2022	0	467077,24	467077	100%
vlastné zdroje podnik.činnosť 2023	0	158202	158202	100%
Envirofond	1131485	832167	832167	100%
SPOLU	2931733	3711794,24	2473873	84%

Celkové výdaje v období od 01.01.2023 do 30.09.2023 sú čerpané na 36%. Plán výdavkov je naviazaný na úspešnú zonáciu a výdavky spojené s delimitáciou k 1.6.2023.

Celkové výdaje do 30.09.2023:

celkové výdavky v roku 2023 k 30.09.2023	pôvodný rozpočet	očakávaný(z menený) rozpočet	skutočnosť	čerpanie v%
vlastné zdroje hlavná činnosť(zisk 2022, predaj tovary ,služby,stanoviská rok 2023,)	500000	500000	109042	22%
vlastné zdroje podnik.činnosť	0	158202	132005	83%
dar SVHP	0	154100	154100	100%
kontrakt 2023	265950	565950	519332	92%
OPKŽP projekty	1034298	1034298	46240	4%
kontrakt 2022	0	467077,24	379897	81%
Envirofond	1131485	832167	8712	1%
SPOLU	2931733	3711794,24	1349328	36%

Projektový manažment a koordinácia

Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine realizuje od 1.1.2023 do 30.11.2023 projekt Starostlivosť o územie v správe Národného parku Veľká Fatra.

Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine je partnerom v projekte **Realizácia programov starostlivosti o veľké šelmy na Slovensku** s kódom projektu v ITMS 310011L489 s termínom realizácie aktivít 04/2022 až 12/2023.

Správa sa zapojila do viacerých projektov cez **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky**, ktoré z dôvodu technickej náročnosti realizácie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu objektov nebude možné z krátkočasového hľadiska zrealizovať.

Financovanie projektovej dokumentácie a nákladov na rekonštrukciu je predpokladané z nových projektových výziev **Operačného programu Slovensko**.

Rekonštrukcia nehnuteľností v správe Správy Národného parku

Správa NP	Typ	Naliehavosť Miesto	Reálna cena projektu € bez DPH	Stav projektu	predpokladané náklady na rekonštrukciu € bez DPH
	Výskumnícke centrum a turizmus	2 Smrekovica	37 900,00	vysúťažený dodávateľ projektovej dokumentácie - pred podpisom zmluvy	500 000
	Infocentrum	3 Eubochna	41 900,00	vysúťažený dodávateľ projektovej dokumentácie - pred podpisom zmluvy	1 000 000
	Infocentrum	1 Gader - žihľavná	92 000,00	vysúťažený dodávateľ projektovej dokumentácie - pred podpisom zmluvy	1 000 000
	Infocentrum	1 Turčianske Teplice	133 500 + 21 000 (3 architektom spracujúcich štúdie) + 17 000 (za VO) = 171 500 €	vysúťažený dodávateľ projektovej dokumentácie - pred podpisom zmluvy	2 000 000
	rekonštrukcia podkrovia Správy	Martin	8760	realizujú sa stavebné práce	95 456
spolu			352 060,00		4 595 456

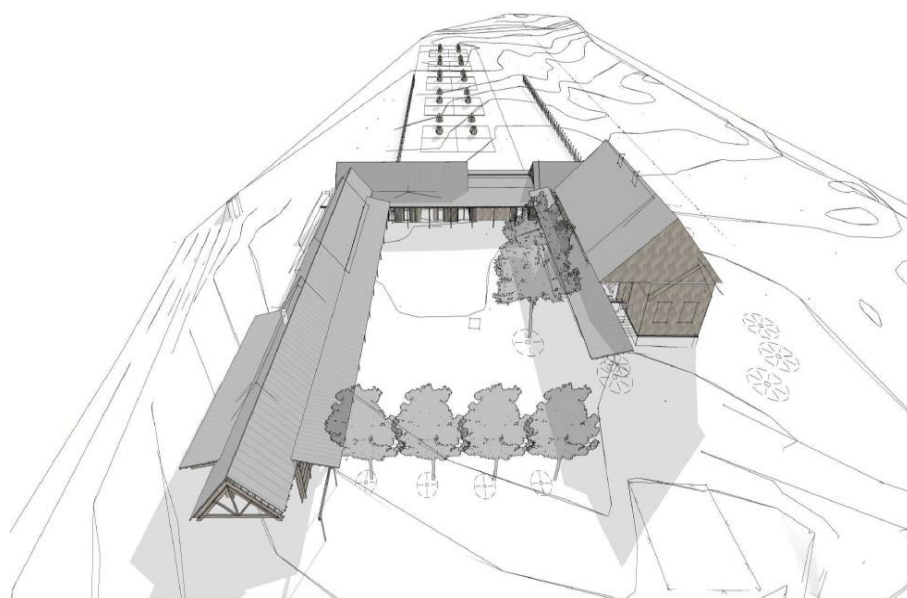
Obrázok 13 - Štúdia návštevnícke centrum Turčianske Teplice

Obrázok 14 - Výskumnícke centrum Smrekovica - štúdia

Obrázok 15 - Výskumnícke centrum Smrekovica

Obr.16 Štúdia infocentrum Gader – Žihľavná

Obrázok 17 - Návštevnícke centrum Lubochňa

Obrázok 18 - Podkrovie Správa Martin

Časť C

Plán činnosti

8. Návrh Plánu hlavných úloh Správy Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine na rok 2024

Plán hlavných úloh vypracovala Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine, obsahuje 63 úloh v 11 tematických okruhoch.

Financovanie plánovaných úloh je zabezpečené z rozpočtu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (príspevok zriaďovateľa) vo výške 352 004 € (bežný transfer), 0 € (kapitálový transfer) a z iných zdrojov v objeme 2 760 000 €, z toho 400 000 € vlastné zdroje (VZ), 1 000 000 € Operačný program Slovensko (OPS) a 1 360 000 € prostriedky z Environmentálneho fondu (EF).

Predkladaný materiál prešiel interným pripomienkovým konaním MŽP SR, v rámci ktorého boli vznesené pripomienky akceptované a zapracované do textu materiálu.

Predmetný materiál bol predložený do Porady vedenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky po zapracovaní pripomienok a bez rozporu pri čom nedošlo k jeho schváleniu.

Dôvodom bola potreba zapracovania požiadaviek Ministerstva financií SR, ktoré ešte neboli doručené na MŽP SR.

8.1. Pripravované aktivity Správy Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine

- Príprava konferencie k 50. výročiu ochrany Veľkej Fatry, ktoré sa uskutoční dňa 29.11.2023.
- Rozvoj zahraničnej spolupráce Švajčiarsko, Veľká Británia a NP v strednej Európe.
- Rozvoj spolupráce s akademickou obcou, uzatvorené memorandum s Technickou univerzitou vo Zvolene, pripravované memorandum so Strednou odbornou

pedagogickou školou v Turčianskych Tepliciach a Živenou, príprava spolupráce s Univerzitou Komenského Bratislava, Prírodovedecká fakulta na vykonávanie odborných stáží a výchovu študentov v terénnej praxi. (študentské práce a prax, semináre, výskum)

- Poskytovanie bezplatnej envirovýchovy na ZŠ v rámci kompetenčného územia Národného parku Veľká Fatra

8.2. Činnosti, v ktorých chce Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine pokračovať

- Envirovýchova pre verejnosť cez programy výuky, doplnenie učebných pomôcok, propagačných materiálov a pracovných listov – schválený projekt – Zelené vzdelávanie
- Získať investície na realizáciu víťazných projektových dokumentácií pre Národný park Veľká Fatra za účelom rozvoja turizmu a ekovýchovy, vrátane starostlivosti o hendikepované živočíchy, ktorých návrat do prírody nie je možný. Zrekonštruovať budovy pre infocentrum v Gaderskej doline a návštevnícke centrum v Turčianskych Tepliciach – súčasť pripravovaného projektu financovaného zo švajčiarskych fondov.
- Rozvíjať ciele spoluprácu s KOČR, OOCR, VÚC, samosprávou a miestnym stakeholdermi s cieľom vypracovať do dvoch rokov stratégiu udržateľného turizmu pre NP VF.
- Zdieľať informácie, odborne podporovať a pomáhať pri možnostiach čerpania podpory z Environmetálneho fondu pre samosprávy.
- Založiť spoluprácu na pravidelnej báze so stakeholderov prostredníctvom obcí, tak aby zo strany obcí ako aj zo strany správy NP Veľká Fatra boli zdieľané informácie o problémoch stakeholderov vo veciach podpory zo strany Enviromentálneho fondu, podpory vo veciach riešenia náhrady škôd spôsobenými chránenými živočíchmi, informovanie o správnom nastavení ochranných a preventívnych opatrení a ako aj podpory stakeholderov a využívania ich činností za účelom udržania biodiverzity prostredníctvom manažmentu územia (pasenie, kosenie).
- Na základe informácií od partnerov obcí a stakeholderov poskytovať podporu v oblasti legislatívy, tak aby Správa NP Veľká Fatra ako odborná organizácia štátnej ochrany

prírody mohla vo forme návrhov a účasti v legislatívnych konaniach podávať také návrhy a podnety, ktoré budú výsledkom splnenia spoločného cieľa vzájomnej spolupráce so stakeholderov, samosprávou a národným parkom.

- Pokračovať v dotazníkovom získavaní informácií od turistov a návštevníkov národného parku využívaných pre vyhodnotenie socioekonomických ukazovateľov tak, aby rozvoj národného parku bol v súlade s požiadavkami samospráv, stakeholderov a návštevníkov.
- Príprava nového návštevného poriadku NP VF. Zákonná povinnosť ukončiť proces do dvoch rokov od schválenia zonácie NP VF.
- Spolupráca na príprave projektu Monitoring 3.

Rada Národného parku Veľká Fatra k 25.10.2023

Por. č.	Meno a priezvisko	Organizácia
1.	Marián Gajdoš, Ing.	Starosta obce Staré Hory
2.	Karol Čičmanec, Mgr. art., ArtD.	Starosta obce Blatnica
3.	Peter Dávidík, Ing.	Starosta obce Ľubochňa
4.	Vladimír Švehla, Ing.	Únia regionálnych vlastníkov neštátnych lesov
5.	Ladislav Boldog, Bc.	Horská záchranná služba
6.	Marián Jasík, Ing.	O.Z. Prales
7.	Miroslav Demko, Mgr.	O.Z. Spoločnosť pre ochranu vtákov na Slovensku
8.	Viliam Pichler, Ing. prof. h.c. prof. Dr. PhD.	Technická univerzita vo Zvolene
9.	Karol Ujházy, Prof. Ing., PhD.	Technická univerzita vo Zvolene
10.	Dášena Gombíková, JUDr.	Urbársko lesovlastnícke pozemkové združenie Blatnica
11.	Dalibor Steindl, Ing.	OOCR Turiec
12.	Eduard Apfel, Ing.	Riaditeľ Správy NP Veľká Fatra
13.	Jozef Sámel	SHS JAMES
14.	Milan Šlávka, Ing.	Mestské lesy mesta Ružomberok
15.	Stanislav Kameniar, Ing.	OZ Fatranský okrásľovací spolok
16.	Jozef Jankov, Ing. PhD., MBA	Mestské lesy mesta Banská Bystrica
17.	Vladimír Štanceľ	Poľnohospodárske družstvo GADER Blatnica
18.	Terézia Filipová, Ing.	MŽP SR

Obrázok 19 – pastier Klimas, Kráľova studňa, autor foto Apfel

Správa Národného parku Veľká Fatra podporuje tradičné spôsoby manažmentu poľnohospodárskych pozemkov nachádzajúcich sa v Národnom parku Veľká Fatra pastvou dobytka, oviec a kosbou.

Ing. Eduard Apfel

Riaditeľ Správy Národného parku Veľká Fatra